

ACC. N:R M. 9374:1-14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne
Härad: Bjäre
Socken: Hov
Uppteckningsår: 1944
Upptecknat av: Göta Ekesson
Adress: Ekelid Hov
Berättat av:
Född år 1876 : Smårup P. Smårup

Historieberättare och andra Traditionsbärare
Lands m. h. s. frågelista M. 96. s. 1-8. Ulm M. 96.
Ramsar. s. 9-14.

Stågon som var allmänt känd som hist-
rie och sagoberättare har jag inte hört
omtalas, men en och annan kunde ju
tala om lite av varje och göra det intres-
sant. Sjömän, bero på yrket, kända för
att kunna tala om historier vid denna
och diktade. Skeppark historier äro ju allmänt
kända för att inte bara mera än hälften
sanning, andra delen dikt. Under de långa
resorna under segelfartens tid, då de
kunde vara på sjön i 2-3 månader utan
annan förtroelse än vad de själva kunde
finna på, drogs många historier under fri-
vakterna i skansen. Min farfar gammal
sjöman styrman, var en mycket god hi-
storieberättare, han berättade så levande
att man kunde tro att han själv varit med
om allt som barn trodde på det. Alla hans

historier slutade med, så blev det stor
fest och mycket skjutning, och i den
största kanonen där bar, lade de mig till
förladdning och jag flög ändå hit för att
tala om det för er.

Erikstorp, en by nära Bärstad bestod av Igar-
dar och ett par hus aldeles tillhopa byggda,
och en ännu vägen gick mitt igenom byen.
När i byen bodde "Farbror" vida känd som
Farbror i Erikstorp. Han hade varit styrman
men satt som bälsmäende ungkarl med hus-
hållerska pigor och drängar på sitt fäster-
nehem. Där var ett gästfritt hem båd för hög och
låg, och för övrigt för hela släkten. Utanför
Farbrors port var en liten grön blänta ned mot
vägen, kallad lilla gatan, där var allmän
samlingsplats för byens gubbar för att tala
om lite av varje, kom bara en dit dröjde det inte

länge förrän samlingen blev fulltalig.
Under vackra sommarkvällar kommo ock
Farbrores Prästadvänner bland köpmän, hant-
verkare och sjökaptenar dit upp, isynnerhet
om det stift något särskilt viktigt i tidning-
arna, vilka icke boro då allmänna på landet
den tiden. Vanligen slutade det med att de
skulle in till Farbrores och få något till liss
vatt eller torrt, till förargelse för Broen, hushåll-
erskan, som tog emot dem med uttrycket
"de va den none, kommen vi nu igen" vilket
nog inte var så illa ment som det lät ty hon
thaktera bra och var själv intresserad av histori-
erna. Men det var hennes ordstäv. Broen hade
kommet till gården som helt ung och var där till
sin död då hon varit där i 54 år. Under vinter-
kvällarna samlades ockra gubbarna hos
Farbror, rökade sina pipor och talade om

historier både nya och gamla. Om Troen blev
otålig ~~var~~ inte så konstigt, men alla de karl-
arna ikring sig, det var ju en piga och ett
par drängar som hörde huset till, ^{och} en spinn-
rock var det ju alltid inne, och ~~in~~ en äggas-
stuga är inte så gott om plats, den stugan
var inte heller så stor. Det var många anek-
doter som min mor hennes syskon och kusi-
ner kunde tala om efter farbror, han var
nämligen deras naturlige farbror.
I andra rätt bebyggda byar var det nog
likadant, gubbarna gingo tillropa i
marsningen (skymningen) för att prata
om gamla och nya historier, samt dags-
händelserna, men kvinnorna höll sig
mest hemma vid sina arbeten. Och var
inte vanligt att ta arbetet med sig när de
gingo i byen, det lät sig ju inte heller göra
det mest vanliga var ju spinnrocken.

I drängkammarna talades nog om många historier och dagar (där dom var så pass god plats att de kunde bara samlade där) Drängkammarn var vanligen ganska trang och oelad så det var ingen bidare behaglig tillvilt, de hade ju också vanligen lov att vara inne i stugan, men högst hade de nog för sig själva i drängkammarn varifrån ofta hördes skrat och sång. Likaså talades om huru roligt de kunde ha i myllestuan, när de vor till mylles, och skulle banta på att ha målet hem med sig. Till kväarna i Bäcked kommo ju folk från flera olika håll, Södra Halland, Greve Houf och Lärkstaden. Så där kunde de ju träffa på folk som de eljest inte träffade. När det skulle byggas för i världen, bjöds släkt och vänner ihop för att köra till

Småland efter timmer, och på de Esorna
som kunde vara ändå till tre År, hade de
många äventyr, och mycket roligt att berätta.
För många var det ju de enda längresor de
varit med om. Men talade om att hennes Mor-
far alltid brukade säga om att han sett öföken.
När han var med i Småland efter timmer till
Smårydgården, Morfars gård.

I hemmen brukades en timmas vila med att
sitta i marsning tills klockan slog 6. Det
tändes aldrig för, under höst och vinter-
kvällar, och då talades om historier och gis-
sades gåtor. Fanns det någon gammal bonde
de som talade om dels sagor och sägner dels
om äventyr de själva varit med om i sin
närhet om löjtemannen som de ofta räknat
ut för eller andra spökehistorier. Somliga hade
sådan förmåga att berätta, att allt verkade sant.

Skräddare och Skomakare som ginge omkring på ställen och arbetade, där de kunde bara sitta till fjorton dagar och 3 öre för att gången i stora hushåll, hade nog mycket att tala om vad som hänt eller möjligtvis kunde hända. Men talade om att när de boro barn, glädde de sig alltid att när hantvärkarna skulle komma ty de hade alltid så många historier att tala om eller också sjunga de. Skomakarna boro där ibland så länge att de förtroddes på dem. Det var många i hushållet med barn och tjenerare som skulle ha skodon, dessutom skulle seltyg till hästar och oxar göras i ordning. Här i Loupfars under mitten på 1800 talet en skräddare kallad skräddare Pären som skulle varit en riktig spjööver, kvick till att tala om historier och sjunga visor. Han var lite poetisk anlagd.

och diktade bär och visor. Tyvärr är det
ingen nu som har någon riktig reda på
honon, och ^{slut} tala om honom. Men däremot
hans dotter Anna, baptigen benämnd
Skräddare Annan, kände alla till. Det fins
många uppskrifna bär och visor som Skräddare
Annan diktat vid olika tillfällen.
Det är väl omkring en 30 år sedan hon dog.
Jämväl var jag inte närmare bekant med
henne, men träffade henne ett par gånger,
hon var intressant att höra på, ty hon visste
så mycket att tala om, som hon varit
med om. Hon var skicklig till hite och var
jag som pålede sömnad, handbörnad gjorde
hon särdeles väl, som hon var, var för hon
blev mycket anlitad till hjälp, isynner-
het vid iordningställande av hemgifterna
och kunde tala om alla de finaste brölloppen
i socknen.

Om krambor som vi hörde som barn, mins jag
två pojken som baktade en get, och om hippen
som satte ett nötskal i halsen.

Det var en fåg som baktade en get, fågen var
hungrig och ville gå hem, men geten ville inte,
då gick fågen till en stav och sade, stav vill du
inte geten slå, geten vill inte hem gå och jag kan
ingen mat få och jag är hungrig. Nej, då gick
fågen till en yxa och sade, yxa vill du inte
staven hugga, staven vill inte geten slå
och jag kan ingen mat få och jag är hungrig,
Nej, då gick fågen till en smed och sade, smed
vill du inte yxa smi, yxa vill inte staven
hugga, staven vill inte geten slå, och jag kan
ingen mat få. Nej, då gick fågen till en eld
och sade, eld vill du inte smen bränna, smen
vill inte yxa smi, yxa vill inte staven
hugga, staven vill inte geten slå, geten

An 2015

Bill inte hem gå och jag kan ingen mat få,
Vej, då gick pagen till ett batten och sade,
batten vill det inte elden släcka, elden vill
inte smen bränna, smen vill inte gran smi,
gran vill inte staven hugga, staven vill inte
geten slå, geten vill inte hem gå och jag
kan ingen mat få, Vej, då gick pagen till en
öre och sade, ore vill du inte batten dricka
batten vill inte elden släcka, elden vill
inte smen bränna, smen vill inte gran
smi, gran vill inte staven hugga, staven
vill inte geten slå, och geten vill inte hem
gå och jag kan ingen mat få, Vej, då gick
pagen till ett rep och sade, rep vill du inte
oren binda, oren vill inte batten dricka,
batten vill inte elden släcka, elden vill
inte smen bränna, smen vill inte gran
smi, gran vill inte staven hugga,

Staven vill inte geten slå, geten vill inte
hem gå och jag kan ingen mat få, Nej
då gick frågen till en rått och både
rått vill du inte repet gnaga, repet vill
inte oxen binda, oxen vill inte battnet dricka,
battnet vill inte elden släcka, elden vill
inte smen bränna, smen vill inte gran smi,
gran vill inte staven hugga, staven vill
inte geten slå, geten vill inte hem gå och
jag kan ingen mat få, Nej då gick
frågen till en katt och både katt vill du
inte råttan ta, råttan vill inte repet gnaga,
repet vill inte oxen binda, oxen vill inte
battnet dricka, battnet vill inte elden släcka,
elden vill inte smen bränna, smen
vill inte gran smi, gran vill inte
staven hugga, staven vill inte geten slå,
geten vill inte hem gå och jag kan ingen
mat få.

ACC. N:R M. 9374:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

So det vilde Katten, Katten på Rattan, Rattan
på repet, repet på ölen, ölen på batnet,
batnet på elden, elden på smen, smen på
ytan, ytan på staven, staven på geten,
geten på pägen, och han kom hem och
fick mjölkasoppor

J. An 2021

Tuppen och hönan gingo på vedbacken
och flocka nötter, tuppen fick ett nötskal i hal-
sen, då gick hönan till källan och sa, kära
källa ge mej vann till min man som ligger på
torra land och har fått ett nötskal i halsen,
ja om du ger mej löv, då gick hönan till lin-
den och sade, kära lind ge mej löv till källan
så ger källan mej vann till min man som ligger
på torra land och har fått ett nötskal i halsen,
ja om du ger mej silke, då gick hönan till
jungfrun och sa, kära jungfru ge mej silke
till linden, så ger linden källan löv, så ger
källan mej vann till min man, som ligger på
torra land och har fått ett nötskal i halsen,
ja om du ger mej ull, då gick hönan till
färet och sade, kära får ge mej ull till ~~den~~
jungfrun, så ger jungfrun linden silke,
så ger linden källan löv, så ger källan

Mej barn till min man som ligger på torra
land och har fått ett nötkål i halsen.
Ja om jag får hö" då gick hönan till lantman
nen och sa, kära lantman ge mej hö" till
fåret så ger fåret jungfrun ull. Så ger jung
frun linden silke. Så ger linden källan
löv så ger källan mej barn till min man
som ligger på torra land och har fått ett
nötkål i halsen. Lantmannen gav hönan
hö" till fåret så gav fåret jungfrun ull, så
gav jungfrun linden silke, så gav linden
källan löv, så gav källan hönan barn till
sin man som låg på torra land och hade
fått ett nötkål i halsen. Tuppen blev bra
och god kuckeliku för min snälla fru